

Prezenta lucrare conține _____ pagini

**EVALUAREA NAȚIONALĂ PENTRU
ABSOLVENȚII CLASEI a VIII-a**

Anul școlar 2024–2025

Limba și literatura maghiară maternă

Numele:

Inițiala prenumelui tatălui:

Prenumele:

Școala de proveniență:

Centrul de examen:

Localitatea:

Județul:

Nume și prenume asistent	Semnătura

A	COMISIA DE EVALUARE	NOTA (CIFRE ȘI LITERE)	NUMELE ȘI PRENUMELE PROFESORULUI	SEMNĂTURA
	EVALUATOR I			
	EVALUATOR II			
	EVALUATOR III			
	EVALUATOR IV			
	NOTA FINALĂ			

B	COMISIA DE EVALUARE	NOTA (CIFRE ȘI LITERE)	NUMELE ȘI PRENUMELE PROFESORULUI	SEMNĂTURA
	EVALUATOR I			
	EVALUATOR II			
	EVALUATOR III			
	EVALUATOR IV			
	NOTA FINALĂ			

C	COMISIA DE EVALUARE	NOTA (CIFRE ȘI LITERE)	NUMELE ȘI PRENUMELE PROFESORULUI	SEMNĂTURA
	EVALUATOR I			
	EVALUATOR II			
	EVALUATOR III			
	EVALUATOR IV			
	NOTA FINALĂ			

- Toate subiectele sunt obligatorii.
- Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de două ore.

I. TÉTEL

(60 punct)

Olvasd el figyelmesen az alábbi szöveget!

Szabadnak születtek? – Egzotikus állatok rab élete

Manapság egyre több ember enged a kísértésnek, és „egzotikus állatot” vásárol házi kedvencnek: sündisznót, arapapagájt, gyíkokat, majmokat, sőt néha még medvét vagy tigris is. Az állatok számára azonban a fogságban töltött élet legtöbbször egyenlő a halálos ítélettel, ugyanis a gyakori alultápláltság, a magány és a bezártság miatt sok stressz éri őket, ráadásul a legtöbb esetben a számukra biztosított környezet sem megfelelő. De fel sem tudjuk mérni, mennyi állat pusztul el például szállítás közben csak azért, hogy néhányuk elérjen az állatkereskedésig.

A madarakat, hüllőket, halakat és emlősöket legálisan vásárolhatjuk meg az állatkereskedésekben, ahol azonban a beszerzésük módját nem ellenőrzik. Így könnyen lehet, hogy bár árusításuk törvényes, megvásárlásukkal mégis a kegyetlen és illegális egzotikusállat-kereskedelmet támogatjuk. A csempészt állatok legtöbbje madár. Szállítás előtt gyakran erőszakkal megetetik őket, szárnyukat megvágják, csőrüket ragasztószalaggal összekötik, és egy pótkerékbe vagy egy bőröndbe rejtve csempészik be őket az adott országba. Ez mérhetetlen kegyetlenség. Nem meglepő, hogy az így szállított madarak jelentős része elpusztul. Az elkábított és duplafenekű konténerekbe zsúfolt hüllőknek szintén magas a halálozási aránya, vagyis a szállítást csak az állatok kis része éli túl. A hatalmas veszteségek ellenére a csempészek óriási hasznot szereznek: szakértők szerint a különleges állatok illegális kereskedelme évi 10 milliárd dolláros üzlet.

Azzal, hogy ezeket az állatokat elviszik természetes élőhelyükről, nem csak az egyedeket veszélyeztetik, hanem megbontják az egész ökoszisztémát, vagyis az élőlények és környezetük kialakult rendszerét. Például a dél-amerikai jácint-arapapagáj populációja az elmúlt 10 évben negyedére esett a csempészek miatt, akik amerikai és európai gyűjtők részére fogták be őket. Argentínában a vadászok több ezernyi quebracho fát vágtak ki 1976 óta, hogy kiszedhessék a fészekből a papagájfiókákat, tönkretéve ezzel a megmaradt állatok lakóhelyét. A Fülöp-szigeteknél az orvhalászok halálos mennyiségű cianidot permeteznek szét – megmérgezve ezzel a sérülékeny korallzátonyokat – hogy az így elkábított színes halakat könnyen kifoghassák.

Újabban az internet is az állatkereskedők szolgálatába állt: az érdeklődők majmot, tigris vagy veszélyes hüllőket rendelhetnek, mindezt olyan egyszerűen, mintha műszaki cikket vásárolnának egy újsághirdetés alapján. Találunk olyan weboldalt, mely különféle állatokat hirdet a csuklyásmajomtól kezdve a csimpánzon át az oroszlanig. Mivel az internetet virtuálisan nem szabályozzák, kiváló fóruma az illegális állatkereskedőknek. Ezzel számoljunk, amikor háziállatot rendelünk magunknak!

Az egzotikus állatok élete fogságban megváltozik. A hátsó kertben, alagsorban vagy garázsban töltött élet nem felel meg az egzotikus állatok alapvető szükségleteinek, mint a párválasztás, utódnevelés, vadászat, napon sütkezés és a territoriális (területért folyó) harcok eldöntése. Sok esetben teljes mértékben nélkülözniük kell az olyan egyszerű, de alapvető örömforrásokat, mint a mozgás szabadsága vagy a fajtársaikkal való szocializáció, holott a társas érintkezésre szükség van a teljes élethez.

A becsempészt állatok sorsa szinte mindig kérdéses. Ha a gazdik már nem győzik a tartás nehézségeit, olykor az állatkert kapuinál hagyják jószágaikat. Ezeket leggyakrabban végleg elatztatják. Mások a feleslegessé vált jószágot megpróbálják visszaengedni a természetbe. Ám a megfelelő visszaszoktatás híján

ezek az állatok éhen halnak, ragadozóknak, vagy pedig az időjárás viszontagságainak esnek áldozatul. Ezek a tragikus sorsok a felelőtlen állattartók lelken száradnak.

(a *Kagylókürt* folyóirat cikke alapján)

Válaszolj a fenti szöveghez kapcsolódó kérdésekre, oldd meg a feladatokat!

1. Milyen „egzotikus állatokat” vásárolnak házi kedvencnek az emberek? Írj ki a szövegből 4 példát!

- 1) _____
- 2) _____
- 3) _____
- 4) _____

4 pont

2. Miért halálos ítélet az állatok számára a fogságban töltött élet? Írd a vonalra a helyes válasz betűjelét!

- a. a halálos mennyiségű cianid miatt;
- b. az alultápláltság, stressz és nem megfelelő környezet miatt;
- c. a környezeti károk miatt;
- d. a ragadozók támadásai és az időjárás viszontagságai miatt.

A helyes válasz betűjele: _____ **2 pont**

3. A hatalmas veszteségek ellenére a csempészek óriási hasznot szereznek. A következő megoldásjavaslatok közül melyik a legkevésbé alkalmas arra, hogy ezt a problémát megoldja? Írd a vonalra a helyes válasz betűjelét!

- a. a hatóságok rójanak ki súlyosabb büntetéseket az állatcsempészekre;
- b. az állatkereskedések ellenőrzik az állataik beszerzési módját;
- c. a csempészek adakozzanak a vagyonukból jótékony célokra;
- d. a gazdik tartsanak a környékükön tenyésztett háziállatokat.

A helyes válasz betűjele: _____ **2 pont**

4. Mit tesznek a csempészek a madarakkal? Írd a vonalra a helyes válasz betűjelét!

- a. éheztetik, szárnyukat, lábukat összekötik;
- b. magvakkal megetetik, tollukat levágják, lábukat ragasztószalaggal összekötik;
- c. erőszakkal megetetik, szárnyukat megvágják, csőrüket ragasztószalaggal összekötik;
- d. éjszaka megetetik, szárnyukat megkopasztják, csőrüket gumiabroncsba kötik.

A helyes válasz betűjele: _____ **2 pont**

5. Társítsd a szereplőket a hozzájuk kapcsolódó információkkal a szöveg alapján! Írd a helyes válaszok betűjelét a táblázat üres rovataiba!

Szereplők:

- 1) csempészek
- 2) amerikai és európai gyűjtők
- 3) orvhalászok
- 4) az argentin vadászok
- 5) gazdik
- 6) egzotikus állatok

Információk:

- a) A csempészekről szerzik be az állatokat.
- b) Életük a fogságban teljesen megváltozik.
- c) Az állatkert kapujában hagyják a jószágaikat.
- d) Pótkerékbe vagy bőröndbe rejtve szállítják az állatokat.
- e) Cianiddal mérgezik a korallzátonyokat.
- f) Kiszedik a fészekből a papagájfiókákat.

A helyes válaszok:

1)	
2)	
3)	
4)	
5)	
6)	

6 pont

Variantă 2

B.

1. Kire/mire utalnak az alábbi mondatokban aláhúzott nyelvi elemek? Írd a helyes válaszok betűjelét a vonalakra!

1) ...*bár árusításuk törvényes...*

- a. a madarak, hüllők, halak és emlősök
- b. az állatkereskedések
- c. a beszerzésük módja
- d. az ellenőrzés

A helyes válasz betűjele: _____

2) ... *akik amerikai és európai gyűjtők részére fogták be őket.*

- a. a dél-amerikai jácint-arapapagájok
- b. az elmúlt 10 év
- c. a csempészek
- d. az amerikai és európai gyűjtők

A helyes válasz betűjele: _____

3) *Ezzel számoljunk, amikor háziállatot rendelünk magunknak!*

- a. a virtuális szabályozással
- b. az egzotikus állatokat kínáló weboldallal
- c. azzal, hogy az internetet virtuálisan szabályozzák
- d. azzal, hogy az internet kiváló fóruma az illegális állatkereskedőknek

A helyes válasz betűjele: _____

6 pont

2. Az A. mondat a szövegből származik, a B. ennek megváltoztatott szórendű és hangsúlyozású változata.

1) Melyik mondat állítja azt, hogy kizárólag az állatkereskedésekben legális a madarak, hüllők, halak és emlősök megvásárlása? Írd a vonalra a helyes válasz betűjelét!

- A. *A madarakat, hüllőket, halakat és emlősöket legálisan vásárolhatjuk meg az állatkereskedésekben.*
- B. *A madarakat, hüllőket, halakat és emlősöket legálisan az állatkereskedésekben vásárolhatjuk meg.*

A helyes válasz betűjele: _____

2) Melyik mondat állítja azt, hogy kizárólag a fogság változtatja meg az egzotikus állatok életét? Írd a vonalra a helyes válasz betűjelét!

- A. *Az egzotikus állatok élete fogságban megváltozik.*
- B. *Az egzotikus állatok élete fogságban változik meg.*

A helyes válasz betűjele: _____

4 pont

3. Jelöld X-szel a táblázat megfelelő rovatában, hogy az alábbi mondatok tényközlést vagy véleményközlést fogalmaznak meg!

Kijelentés	a. Tényközlés	b. Véleményközlés
1) <i>A madarakat, hüllőket, halakat és emlősöket legálisan vásárolhatjuk meg az állatkereskedésekben.</i>		
2) <i>Ez mérhetetlen kegyetlenség.</i>		
3) <i>A dél-amerikai jácint-arapapagáj populációja az elmúlt 10 évben negyedére esett.</i>		
4) <i>Találunk olyan weboldalt, mely különféle állatokat hirdet a csuklyásmajomtól kezdve a csimpánzon át az oroszlánig.</i>		
5) <i>Ezek a tragikus sorsok a felelőtlen állattartók lelken száradnak.</i>		

5 pont

4. Azonosítsd az alábbi mondatban az igei állítmányhoz kapcsolódó teljes alanyi, tárgyi és határozói kifejezéseket! Írd a helyes válaszok betűjelét a táblázat megfelelő rovatába! Minden rovatba egyetlen betűjel kerül.

A hatalmas veszteségek ellenére a csempészek óriási hasznot szereznek.

A helyes válaszok betűjelei:

- a. a hatalmas veszteségek
- b. ellenére
- c. a hatalmas veszteségek ellenére
- d. a csempészek
- e. óriási hasznot
- f. hasznot szereznek

1) a teljes alanyi szerepű kifejezés	
2) a teljes tárgyi szerepű kifejezés	
3) a teljes határozói szerepű kifejezés	

3 pont

5. Az alábbi mondatokban egy-egy birtokos szerkezet jelenik meg, a mondatok alatt pedig lehetséges birtokosok és birtokok (névelő nélkül). Azonosítsd mindkét mondatban a megfelelő szerkezet birtokosát és birtokát! Írd a helyes válasz betűjelét a vonalra!

1) *Nem meglepő, hogy az így szállított madarak jelentős része elpusztul.*

- a. birtokos: így; birtok: szállított
- b. birtokos: így szállított; birtok: madarak
- c. birtokos: így szállított madarak; birtok: jelentős része
- d. birtokos: jelentős része; birtok: szállított madarak

A helyes válasz betűjele: _____

2) *A hátsó kertben, alagsorban vagy garázsban töltött élet nem felel meg az egzotikus állatok alapvető szükségleteinek.*

- a. birtokos: a hátsó kertben, alagsorban vagy garázsban; birtok: töltött
- b. birtokos: a hátsó kertben, alagsorban vagy garázsban töltött; birtok: élet
- c. birtokos: egzotikus; birtok: állatok
- d. birtokos: egzotikus állatok; birtok: alapvető szükségleteinek

A helyes válasz betűjele: _____

4 pont

6. Az A. mondat a szövegből származik, a B. ugyanannak a mondatnak egy másik igealakot tartalmazó változata. Miben különbözik a két mondat jelentése? Írd a vonalra a helyes válaszok betűjelét!

1)

- A. *Ezzel számoljunk, amikor háziállatot rendelünk magunknak!*
- B. *Ezzel számolunk, amikor háziállatot rendelünk magunknak.*

- a. Abban, hogy az A. mondat figyelmeztetést fogalmaz meg, a B. pedig megállapítást tesz.
- b. Abban, hogy az A. mondat lehetőséget vet fel, a B. pedig tényt állapít meg.
- c. Abban, hogy az A. mondat a beszéd pillanatában zajló eseményekre utal, a B. pedig a beszéd pillanata utáni (jövőbeli) eseményekre.
- d. Nincs különbség a jelentésük között.

A helyes válasz betűjele: _____

2)

- A. *... az érdeklődők majmot, tigrist vagy veszélyes hullóket rendelhetnek.*
- B. *... az érdeklődők majmot, tigrist vagy veszélyes hullóket rendelnek.*

- a. Abban, hogy az A. mondat engedélyre utal, a B. pedig kötelezettséget fogalmaz meg.
- b. Abban, hogy az A. mondat feltételezést fogalmaz meg, a B. pedig javaslatot tesz.
- c. Abban, hogy az A. mondat lehetőséget vet fel, a B. pedig tényt közöl.
- d. Nincs különbség a jelentésük között.

A helyes válasz betűjele: _____

4 pont

7. Azonosítsd az ok-okozati összefüggést az alábbi mondatokban! Írd az okot és az okozatot a táblázatok megfelelő soraiba!

- 1) *Például a dél-amerikai jácint-arapapagáj populációja az elmúlt 10 évben negyedére esett a csempészek miatt.*

Ok	
Okozat	

- 2) *Mivel az internetet virtuálisan nem szabályozzák, kiváló fóruma az illegális állatkereskedőknek.*

Ok	
Okozat	

4 pont

II. TÉTEL

(30 pont)

Olvasd el figyelmesen az alábbi szöveget!

A kanárik aránylag hosszú életűek, nem ritka közöttük a húsz-huszonöt éves példány. Bandikának minden előde hosszú életnek örvendett. És véletlen mind élemedettebb* korában nemzette méltó utódát. Így hát Bandika már a második világháborúban kopogtatott ki a napvilágra a szülőtojásából.

A madárkereskedés nagy kirakatában javarészt papagájfajták tarkállottak és lármáztak. Az egzotikum mégis a legvonzóbb a közönségre.

A kajdácshadon** kívül egypár koszos tengerimalac rendetlenkedett a kirakattáblák alján. Túrták szét a fűrészpont, és maguk prűszköltek legjobban tőle.

Azután egy nagy fakalitkában bozontos farkú mókus ugrált egy kis malomkeréken. Vagy pedig vörös bundáját szétborzolta gubbasztott a ketrec sarkában. És várta, mikor hasad meg a kis szíve hazája, az erdő után. Mert ez a kis vörös artista nem a fogságban született. Egy erdei faodúban fogták el hálóval, és irtózatosan szenvedett a madárkereskedőnél.

Bandika és az összes papagáj a kirakatban és a tengerimalacok és a nápolyi selyempincsik, akik néha beméltóztattak a kirakatba, és a sziámi macskák... mind-mind fogságban született háziállatok voltak. Fogalmuk sem volt: állattársaik élnek a nagyvilágban, amelyek szabadok, amelyeknek maguknak kell élelmüket, vackukat, küzdelmesen, de boldog függetlenségben megszerezniök maguknak, és a párjukat szintén nem gazdájuk jelöli ki számukra, hanem maguk választják, maguk küzdenek meg érte.

Hát igen! Bandikának és kis fogolytársainak fogalmuk sem volt erről, és beletörődtek sorsukba. Legfőleg annak keretén belül éreztek jó érzést, bűt, örömet, ernyedtséget, fölhangoltságot... De hát azért lényük mélyén ott lappangott egykori szabad őseik életrezdülete. És őket is elfogta a vágy: el, el, el, el! Messze! Máshová!... És csikarta idegeiket a kalitkacsömör.

Bandikának kalitkája a mókusénak szomszédjában függött. Átláthattak egymásra. Átbeszélgethettek. Amikor Bandika először érdeklődött tőle:

– Mondd, kis bozontosom, min emésztődsz úgy ilyenkor, amikor nem mozdulsz?

Akkor a mókus hosszú, lángoló vádbeszéddel válaszolt neki erre. Hozzávetőleg ilyennel:

– Hát hogyan értessem meg veled, te kis fűttyős, sárga maszat: milyen szerencsétlen vagy te is, meg itt minden társad, ha egyszer beéred a nyomorú sorsoddal? Miután velük együtt nem tudsz jobb sorsról. Hát képzeld el, hogy a kalitkád helyett a határtalan, napos, szellős erdőben lehetne élned!

– Hogy értsem ezt, hogy határtalan? – érdeklődött Bandika.

– Úgy, te oktondi lélek, hogy az erdőn nincsen ajtó, mint a kalitkán, nincs redőny, mint a kirakatablakon, nincs kijárat, mint az üzletben... hanem terjed, ameddig a világ!

– Ez badarság! – mondta Bandika. És aztán a papagájoknak és tengerimalacoknak kicsicseregte: – Halljátok? A mókus másik kalitkáján, az erdőn, nem volt ajtó! Azt állítja nekem!

Na, a papagájok olyan locsogók, a tengerimalacok meg olyan röhögős népség. Akkora hahotában törtek ki, hogy még!...

– Ilyet állítani!... hihihii!

– Huhuhu! A mókus eszét elvette a búskomorság.

– Buta fajok! – törölt egyet bajszán a mókus: – Megérdemlitek sorsotokat.

Rettentő nevetség tárgya lett a szegény mókus, keserves rabsága tetejébe, ezeknél a szobalakóknál. Szóba se állt tovább velük.

A kirakat egymás közt tárgyalt csak aztán arról, hogy: igen, van mindenféle mese és szólásmondás az állatok közt az erdőről. De hát komoly állat nem ad hitelt ilyen zagyvaságoknak...

(Tersánszky Józsi Jenő: *III. Bandika a vészben*. Részlet.)

*élemedett = idős, koros

**kajdács = a papagáj régies elnevezése

Válaszolj a fenti szöveghez kapcsolódó kérdésekre, oldd meg a feladatokat!

1. Írd a táblázat üres rovataiba a korábban említett események/történések betűjelét!

1)	Bandika a. megkérdezte a mókust, hogy miért határtalan az erdő. b. érdeklődött a mókustól, hogy miért ül mozdulatlanul a kalitkájában, ilyenkor min aggódik, miért szomorú.	
2)	A mókus a. beszélt az állatoknak a szabad életről. b. nevetség tárgya lett a beszéde miatt.	

4 pont

2. Értelmezd 4–5 mondatban a szöveg alapján a következő részletet!

„– Halljátok? A mókus másik kalitkáján, az erdőn, nem volt ajtó! Azt állítja nekem!
Na, a papagájok olyan locsogók, a tengerimalacok meg olyan röhögős népség. Akkora hahotában törtek ki, hogy még!...
– Ilyet állítani!... hihhihi!
– Huhuhu! A mókus eszét elvette a búskomorság.
– Buta fajzatok! – törölt egyet bajsza a mókus: – Megérdemlitek sorsotokat.
Rettentő nevetség tárgya lett a szegény mókus, keserves rabsága tetejébe, ezeknél a szobalakóknál. Szóba se állt tovább velük.
A kirakat egymás közt tárgyalt csak aztán arról, hogy: igen, van mindenféle mese és szólásmondás az állatok közt az erdőről. De hát komoly állat nem ad hitelt ilyen zagyvaságoknak...”

5 pont

3. Mutasd be 5–6 mondatban Bandika és a mókus viszonyát!

6 pont

4. Írd meg a fenti történetet 10–15 mondatos elbeszélő szövegben a mókus nézőpontjából!
Megjegyzés: pontot ér a szöveg információihoz és a kért szövegtípushoz való igazodás, a szöveg nyelvi megformáltsága, a helyesírás.

15 pont

